

Mattias Söderberg: Et blakket klimarygte tager tid at vaske rent

Altinget

Af Mattias Söderberg

10.12.2019

KOMMENTAR: Gennem årtier har verdens lande holdt topmøder om klimaforandringerne, og det har ikke skortet på flotte ord og løfter. Men der bliver ikke leveret, og derfor har udviklingslandene svært ved at stole på de rige lande, skriver Mattias Söderberg.

Forhandlingerne i Madrid er svære – men særdeles vigtige. Hvis der skal leveres resultater, skal der også bygges tillid, skriver Mattias Söderberg

Klimadebatten har aldrig tidligere været så intensiv, som den er lige nu. Vi er i en positiv situation i Danmark, hvor danskere, organisationer, firmaer og politikere kappes om at blive del af den grønne bølge. Det er godt.

Men når alle verdens lande mødes til klimatopmøder i FN-regi, er det alligevel svært at blive enige om de nødvendige ambitiøse mål og handlinger. Men hvorfor er det sådan?

For at finde svarene er vi nødt til at kigge tilbage i klima-historien.

Klimadebatten begyndte ikke med, at Greta Thunberg satte sig foran den svenske rigsdag. Heller ikke, da foregangslande som Danmark begyndte at vedtage klimalove. Klimadebatten er faktisk meget ældre.

Gennem tiden har der været så mange pæne ord om grøn omstilling og klimastøtte. Alligevel er der ikke sket ret meget.

Mattias Söderberg

Den begyndte, hvis vi holder os til den politiske debat, med et FN-topmøde i Rio de Janeiro i 1992. I Rio blev verdens lande enige om, at klimaforandringerne er en alvorlig trussel, som skal håndteres i fællesskab. Her blev understreget vigtigheden af at igangsætte handlinger og initiativer hurtigst muligt.

Der var mange pæne ord i Rio. Og mange løfter. Men hvis vi kigger på de efterfølgende år, er de fine ord desværre ikke blevet fulgt op af tilstrækkelig handling. Derfor er det ikke gået som ønsket, og det globale udslip er ikke mindsket men derimod øget.

En stor del af begrundelsen for dette er, at mange udviklingslande har oplevet økonomisk vækst og udvikling, og at brugen af gamle teknologier har betydet øgede udslip.

Netop derfor talte man allerede i Rio – for 27 år siden – om behovet for at støtte udviklingslandene ved at sikre en mere bæredygtig vækst og udvikling. Den støtte blev der dog ikke meget af.

Tiden gik, og verdens lande blev ved med at mødes i FN-regi. Hver gang kunne man konkludere, at situationen blev værre, og hver gang blev man enige om, at nu skal vi gøre noget: Det er tid til handling.

Alligevel blev lande, både rige og fattige, ved med at investere i teknologier, der øger udslip, og de rige landes klimastøtte til udviklingslandene ... ja, den var stadigvæk svær at se. Det var på trods af, at man på det tidspunkt kun kiggede på udviklingsbistanden og endnu ikke en specifik klimastøtte.

Et konkret finansieringsmål relateret direkte til klimastøtte begyndte først at tage form på FN-topmødet i København i 2009, hvor de rige lande lovede at give 100 milliarder amerikanske dollar per år fra 2020 – ud over udviklingsbistanden, vel at mærke.

Pengene skulle sætte skub i den grønne omstilling og klimatilpasningen i udviklingslande, så de også kunne komme med på den grønne bølge.

Nu nærmer 2020 sig med hastige skridt, og det er snart tid til at gøre status. Desværre ser det igen ud til, at de pæne løfter fra tidligere FN-topmøder ikke bliver fulgt op af handling.

Det globale udslip bliver ved med at stige. De rige lande, som har lovet at gå foran og reducere deres udslip hurtigt, er godt nok begyndt, men de fleste rige lande ligger langt bagefter, og samlet set går det stadigvæk den forkerte vej. Bare i år forventes udslippene at stige med 0,6 procent i forhold til sidste år.

Og når det handler om klimapengene, er der rigtignok begyndt at komme en hel del, men de fleste lande snupper pengene fra deres allerede eksisterende udviklingsbistand og tilfører dermed ikke "nye" penge til klimaet. Derudover bliver den største del af klimastøtten givet som lån, som skal betales tilbage med rente.

Ved det igangværende klimatopmøde i Madrid, COP25, forhandler landene igen om, hvordan klimaambitionen kan øges. Forleden var der en session, hvor der blev set tilbage på de aftaler og løfter, som er blevet givet igennem årene, og der var nok en del diplomater, som måtte slå blikket ned.

Det er meget svært at forklare, hvordan man år efter år efter år ikke leverer det, man har aftalt tidligere.

Set fra udviklingslandenes perspektiv, hvor klimaforandringerne for alvor er begyndt at skabe problemer, er det svært at stole på de rige lande. Gennem tiden har der været så mange pæne ord om grøn omstilling og klimastøtte. Alligevel er der ikke sket ret meget.

Hvad er det, der gør, at vi denne gang kan stole på meldingerne? Og er der pludselig andre lande, som vil følge USA og melde sig ud af samarbejdet?

Forhandlingerne i Madrid er svære – men særdeles vigtige. Hvis der skal leveres resultater, skal der også bygges tillid. Jeg har fulgt forhandlingerne siden 2007, og jeg begynder nu at få større tillid til, at politikerne for alvor vil gøre noget. I hvert fald når jeg taler med politikere fra de nordiske lande. Det er positivt og nødvendigt.

Men de rige lande har et blakket ry, og det er man nødt til at vaske af sig, hvis der skal skabes tillid. Den eneste måde at gøre det på, er ved at fremvise konkrete resultater, som peger i den rigtige retning.

Det er tid til handling nu.

Mattias Söderberg (f. 1974) arbejder som klimarådgiver i Folkekirkens Nødhjælp og er formand for klimaarbejdet i ACT Alliance, Folkekirkens Nødhjælps globale alliance med medlemmer i 140 lande. Kommentaren er alene udtryk for skribentens egen holdning.